

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version: Seppälä, M. (2022) Tietojohdaminen alkavissa ekosysteemeissä. Tietoasiantuntija 2-3, 18-19.

Tietojohtaminen alkavissa ekosysteemeissä

Ekosysteemejä tarvitaan organisaatorajat ylittävien, laajojen ja epäselvien haasteiden taklaamiseen. Minkälaista tietojohtamista tarvitaan ekosysteemien alkuvaiheissa?

TEKSTI: MIKAEL SEPPÄLÄ

Ekosysteemit ovat useiden organisaatioiden muodostamia avoimia ja vuorovaikutukseen perustuvia yhteistyön muotoja, joissa jaetun teeman tai haasteen suhteen pyritään kehittämään pitkällä aikajänteellä ymmärrystä, uutta tietoa tai teknologioita, uusia palveluita, tuotteita tai ratkaisuja sekä mukana olevien organisaatioiden valmiuksia vastata haasteisiin paremmin kuin mihin ne pystyvät yksin. Verkostomaisina toimijoina ekosysteemit luovat myös edellytyksiä niiden toimintaympäristön muuttamiselle.

Kolme ekosysteemityyppiä suhtautuu tietoon eri tavoilla

Yleisesti tunnistetaan kolmenlaisia ekosysteemejä, tietämysekosysteemit, innovaatioekosysteemit ja liiketoimintaekosysteemit. Tietämysekosysteemit ovat usein lähtöisin yliopistoista tai tutkimuslaitoksista ja niissä pyrkimyksenä on edistää uuden tiedon tai uusien teknologioiden syntymistä sekä niiden kehittämistä yhdessä muiden sidosryhmien kanssa, jotka usein ovat yrityksiä. Innovaatioekosysteemit ovat usein julkisten toimijoiden tai TKI-toimintaa tekevien sekä tukevien organisaatioiden käynnistämiä ja niissä pääpaino on yhteiskunnallisen tai jaetun haasteen hahmottamisessa sekä siihen liittyvien aloitteiden tai ratkaisujen kehittämisessä. Liiketoimintaekosysteemeissä keskeiset toimijat ovat yrityksiä tai yritysten kasvuliiketoimintaa tukevia organisaatioita, ja niissä yhdessä kehittäminen tähtää suurten markkinoiden synnyttämiseen tai niillä toimimiseen. Liiketoimintaekosysteemeissä ei kehitetä ainoastaan uusia ratkaisuja, vaan niissä painottuu myös mukana olevien organisaatioiden markkinoilla toimimisen valmiuksien kehittäminen. (Valkokari 2015.)

Koska ekosysteemit perustuvat toimijoiden välisiin suhteisiin eikä niillä välttämättä ole alussa rahoitusta, ne kehittyvät ajan saatossa. Ekosysteemi on yleensä jo olemassa, tarkoittaen sitä, että teeman tai haasteen parissa on jo todennäköisesti toimintaa. Sen

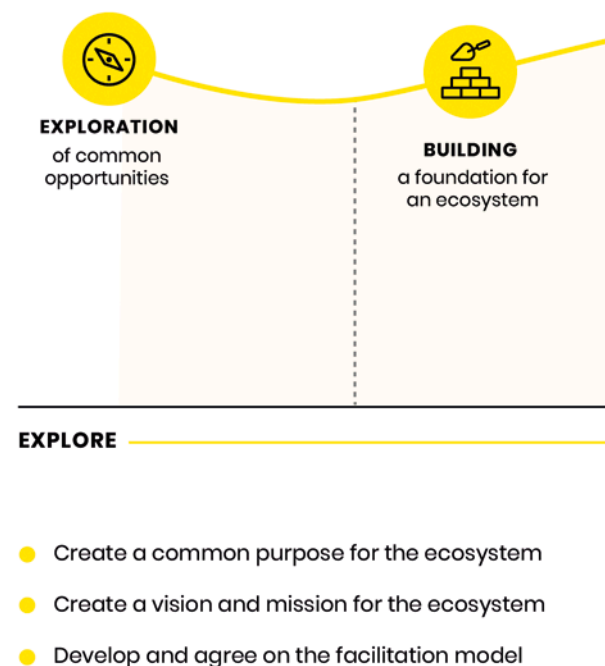
Ekosysteemikartoituksen tavoitteena on toimijoiden ja olemassa olevien ratkaisujen kartoittamisen avulla rakentaa edellytyksiä näiden toimijoiden sekä uusien toimijoiden yhteistyölle.

Ekosysteemi on yleensä jo olemassa, tarkoittaen sitä, että teeman tai haasteen parissa on jo todennäköisesti toimintaa.

sijaan, että lähdetään kehittämään pyörää uudestaan, keskeistä alkavien ekosysteemien suhteen on toimijakentän kartoittaminen. Ketkä ovat keskeisiä toimijoita? Minkälaisen haasteiden parissa he jo toimivat? Minkälaiset toimijat ovat jo rahoittaneet tekemistä? Minkälaisia ratkaisuja teeman parissa on jo kehitetty? Ekosysteemikartoituksen tavoitteena on toimijoiden ja olemassa olevien ratkaisujen kartoittamisen avulla rakentaa edellytyksiä näiden toimijoiden sekä uusien toimijoiden yhteistyölle.

Ekosysteemin orkestraattori koordinoi tietojohtamista

Ekosysteemien onnistumisen edellytys on niitä koordinoiva organisaatio, niin kutsuttu orkestraattori, joka

Alkavan ekosysteemin orkestraattorin fasilitointitehtäviä (CLIC Innovation N.d.).

Ekosysteemien onnistumisen edellytys on niitä koordinoiva organisaatio, niin kutsuttu orkestraattori, joka pyrkii toimimaan puolueettomasti ja luomaan edellytyksiä ekosysteemin yhteistyölle.

pyrkii toimimaan puolueettomasti ja luomaan edellytyksiä ekosysteemin yhteistyölle. Orkestraattori tukee ekosysteemin jakaman merkityksellisen tavoitteen määrittelyä, vision ja mission tunnistamista, ekosysteemin ennakoinnin ja tietopohjan muodostamista, toimijoiden kartoittamista, rahoitusmuotojen tunnistamista, mahdollisuuksien kartoittamista, kehittämis- ja projektiportfolion kehittämistä sekä edellisen perusteella syntyvien ratkaisujen kehittämistä. Tässä voi hyödyntää sekä tutkimustietoa, joka tarjoaa tietoa ekosysteemin käsillä olevasta mahdollisuudesta että yhteiskehitettyä tietoa, joka osallistujia fasilitoimalla rakentaa toimijoiden keskinäisiä suhteita, luottamusta ja sitoutumista yhteistyöhön (CLIC Innovation N.d.).

Näiden lisäksi orkestraattori voi tuottaa kokonaisvaltaista dataa ja tietoa käsillä olevasta mahdollisuudesta, jota yksittäisten toimijoiden ei ole mahdollisuutta tuottaa pelkästään omista näkökulmistaan. Esimerkiksi Pääkaupunkiseudun Smart & Clean -säätö (2021) kartoitti orkestraattorin roolissaan pääkaupunkiseudun hiilidioksidipäästöjä toimialoittain, joka tarjosi perustan vähennystoimenpiteille säätöön eri hankkeissa.

Orkestraattorin rooli on niin moninainen, että yksittäisellä ihmisellä harvoin on osaamista, kontakteja ja resursseja tukea kaikkea edellä olevaa itse.

Usein orkestraattori onkin tiimi tai organisaatio, jossa eri ihmisillä voi olla toisiaan täydentäviä valmiuksia tai sitten orkestraattori hankkii osan tarvittavasta osaamisesta palveluina. ■

LÄHTEET

CLIC Innovation. N.d. Ecosystem Playbook. Saatavissa: <https://www.ecosystemplaybook.com/>
Pääkaupunkiseudun Smart & Clean -säätö. 2021. Smart & Clean 2016-2021. Key Learnings. Saatavissa: https://smartclean.fi/wp-content/uploads/2021/06/SmartClean_KeyLearnings.pdf
Valkokari, K. 2015. Business, Innovation, and Knowledge Ecosystems: How They Differ and How to Survive and Thrive within Them. Saatavissa: <https://timreview.ca/article/919>

YTM, KM, KTM, MBA Mikael Seppälä työskentelee projektipäällikkönä Laurea-ammattikorkeakoulussa, jossa hän toimii innovaatiojohtamisen ja ekosysteemien parissa. Työn ohella hän edistää kompleksisuus- ja systeemiajattelun käytännön sovelluksia Systems Change Finland -Systeemin muutos Suomi ry:ssä.

BUILD

KEY FACILITATOR TASKS

- Identify and support analysis of necessary foresight data for portfolio projects
- Support mapping and analysis of ecosystem portfolio projects' strengths, weaknesses, opportunities, threats
- Support project portfolios resourcing planning with necessary tools

GROW

- Map growth opportunities for the ecosystem portfolio projects
- Create value propositions for the ecosystem portfolio projects
- Prototype and test your ecosystem